

Category: Research Article

අර්ථ සංජානනයේ ස්වභාවය පිළිබඳ වාග් විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්

නිල්මිණි දයානන්ද

ARTICLE DETAILS

Published Online & Printed
December 2021

Author:

ආචාර්ය නිල්මිණි දයානන්ද
ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය, භාෂා අධ්‍යයනාංශය,
සමාජීයවිද්‍යා හා මානවශාස්ත්‍ර පීඨය,
ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය,
මිහින්තලේ.
Email: dayanandanilmini82@gmail.com

Abstract

This article is about the nature of the perception of meanings. The objective of this article is identifying the nature of the perception of meanings. The generation of meaning is the research problem. The secondary sources have been used in this research. First of all the different opinions of the perception of meanings were explained. After that the nature of the perception of meanings were discussed. Finally it was revealed the fact that the meaning is not definite always and it depends on the listener, speaker and context.

Keywords:

The nature of the perception of meanings,
Opinions, Listener, Speaker, Context

හැඳින්වීම

මෙම ලිපියේ පරමාර්ථය වන්නේ අර්ථ සංජානනයේ ස්වභාවය හඳුනාගැනීමයි. අර්ථෝත්පත්තිය සිදුවන්නේ කෙසේද? යන්න මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුවයි. අර්ථය සැම විටම නිශ්චිත නොවන අතර එය භාෂකයා, ශ්‍රාවකයා හා ප්‍රකරණය මත රඳා පවතින බව මෙහිදී උපකල්පනය කෙරේ. මේ සඳහා ද්විතීයික මූලාශ්‍ර උපයෝගී කරගෙන තිබේ. මෙහිදී පළමුව අවධානය යොමු කර ඇත්තේ අර්ථ සංජානනය පිළිබඳ විවිධ මත කෙරෙහිය. ඉන් අනතුරුව අර්ථ සංජානනයේ ස්වභාවය සන්දර්ශනව පැහැදිලි කොට ඇත. යථෝක්ත කරුණු ඇසුරින් එළඹී නිගමනය ඉන් අනතුරුව සඳහන් කර තිබේ.

ක්‍රමවේදය

මෙය ද්විතීයික මූලාශ්‍ර ආශ්‍රයෙන් සිදු කරන ලද පර්යේෂණයක් පදනම් කරගත් පර්යේෂණාත්මක ලිපියකි. මෙහිදී පළමුව ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පුස්තකාලය පරිශීලනයෙන් හා සිංහල කථා ව්‍යවහාරය ඇසුරින් අර්ථ සංජානනය පිළිබඳ විවිධ මත සහ අර්ථ සංජානනයේ ස්වභාවය පිළිබඳව කරුණු එක්රැස් කරන ලදී. යථෝක්ත කරුණු වර්ගීකරණය කොට, විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් අනතුරුව මෙම ලිපිය රචනා කරන ලදී.

මිනිසා භාෂාවක් භාවිත කරනුයේ තම සිතෙහි පහළ වන හැඟීම් අත්‍යයන්ට කියා පෑම සඳහාය. භාෂාවේ එන පදවලට යම් යම් තේරුම් ආරෝපණය කිරීමට මිනිසා පෙලඹී ඇත්තේ එහෙයිනි. පදයක ගැබ්ව පවතින තේරුම හැඳින්වීම පිණිස ‘අර්ථය’ යන පදයද භාවිත වේ. (දිසානායක, 2005: 262)

අර්ථ සංජානනය යනු යම් පදයක තේරුම් හඳුනාගැනීමයි. ‘අර්ථ නිෂ්පත්තිය’, ‘අර්ථ ජනනය’, හා ‘අර්ථෝත්පත්තිය’ යන පදද මීට විකල්ප වශයෙන් යෙදේ.

භාෂකයා යනු ඇමතීමෙහි යෙදෙන තැනැත්තාය. ශ්‍රාවකයා යනු ඇමතීම ලබන තැනැත්තාය. ප්‍රකරණය යනු සමාජ පරිසරය හා අවස්ථාවයි. (ද සිල්වා, 1963: 54)

ෆ්‍රේන්ච් දො සොසුස්ගේ විසින් 1916දී පළ කරන ලද **Cours de Linguistique Generale** නම් කෘතියෙහි අර්ථ සංජානනය පිළිබඳ වැදගත් සිද්ධාන්ත ඇතුළත් වේ. ඒ අනුව භාෂාව ශබ්ද රූපය හා අර්ථය යන අංග දෙකින් සමන්විත වේ. ඔහුගේ අදහස වන්නේ අර්ථය යනු වචනයක් පැවසූ විට මැවෙන විත්ත රූපය බවයි. (ද සිල්වා, 1963: 18,20,21)

වාග්විද්‍යා සිද්ධාන්තයකින් මුළු භාෂාවම පරීක්ෂා කළ හැකි විය යුතුය. එහෙත් දෙ සොසුස්ගේගේ සිද්ධාන්තය එබන්දක් නොවේ. වදන් තුළින් මැවෙන විත්ත රූප ජීවිත සංසිද්ධීන් හා බැඳී පවතින හෙයින් සියල්ලන්ගේ සිත් තුළ එක් වදනකින් මැවෙනුයේ සමාන විත්ත රූප නොවේ.

උදා: ශ්‍රේතියකු අසූ පිටින් වැටී මැරුණු අයකුට අශ්වයා පිළිබඳව ඇතිවන හැඟීම් තුරඟ තරඟයකින් ලක්ෂයක් දිනූ අයකු තුළ උභ්‍ය පිළිබඳව ඇති වන හැඟීම්වලින් ඉඳුරා වෙනස්වීම.

එහෙයින් විත්ත රූප හැඟීම් හා බැඳී පවතින බව සඳහන් කළ හැකිය. ආලය, ආදරය, ද්වේෂය, වෛරය, කෝපය ආදී වදන් තුළින් සියල්ලන් තුළ සමාන විත්ත රූප මැවීමක් සිදු නොවේ. එසේම කොහොමද ?, ආයුබෝවන් ?, නමුත්, ගිහින් එන්නම් ආදී කියමන් තුළින් සටහන් ඇඳිය නොහැකිය. මෙසේ මුළු භාෂාවටම ඒකාකාරව ප්‍රයෝජනය ගත නොහැකි බැවින් සොසුය්යෝ විසින් ශබ්ද රූප (Signifiant) හා අර්ථ රූප (Signefie) සම්බන්ධයෙන් ඉදිරිපත් කරන ලද සිද්ධාන්තය භාෂා පරීක්ෂණයට ප්‍රයෝජනවත් නොවේ. (ද සිල්වා, 1963: 21)

භාෂාව හැදෑරීම ස්වකන්ත්‍ර විද්‍යාවක් බවට පත් කරගැනීමෙහිලා උත්සුක වූ වාග්වේදීන් අතර වැදගත් වන ‘ලෙනාඩ් බ්ලූම්ෆීල්ඩ්ගේ’ අදහස වූයේ ලොව සියලු විද්‍යාවන් පරිපාකයට පත්වන කුරු භාෂාවේ අර්ථ සංජානනය පිළිබඳව නිගමනය කිරීම අපහසු බවයි. එහෙයින් ‘බ්ලූම්ෆීල්ඩ්’ අර්ථ සංජානනය විභාග කිරීම වාග්විද්‍යාවේ දුර්වලම අංශය ලෙස හැඳින්වීය. මෙම අදහස් ඔහුගේ Language නමැති කෘතියෙහි සඳහන් වේ. (ද සිල්වා, 1963: 47)

අර්ථ සංජානනය පිළිබඳ වැදගත් අදහස් කිහිපයක් දඹදිව විසූ මහා වාග්වේදී ‘හර්තෘහරි’ විසින් රචනා කරන ලද වාක්‍යපදීය නම් ග්‍රන්ථයේ සඳහන් වේ.

“පදෙනසු වර්ණා විද්‍යාන්තෙ වර්ණෙෂ්චවයාවා න ච
වාක්‍යාත් පදනාමත්‍යන්තා ප්‍රච්චෙකො න කශ්චන”

(වචනයේ වර්ණ නොමැත. වර්ණයන්හි උපාංග නොමැත. වාක්‍යයෙන් තොරව වචනයන්ගේ වෙන් වෙන් පැවැත්මක් නැත්තේය.)

තවද වාක්‍යයක අර්ථය අකුරු, ධාතු, ප්‍රත්‍ය හා වචන ආදී උපාංගවලට කපා දක්වන්නේ වෛයාකරණයා බවත්, ඒ උපාංගවල ගැබ් වූ මූලිකාර්ථ නොමැති බවත්, ලසුමඤ්ජුෂාකාර ‘නාගෛශයෝ’ ප්‍රකාශ කළහ.

“තත්දර්ථවිභාගං ශාස්ත්‍රමාත්‍රවිෂයම්.” (ලසුමඤ්ජුෂා - 5 පිට) (ද සිල්වා, 1963: 47, 50)

යථෝක්ත අදහස් මගින් අර්ථ සංජානනය පිළිබඳව කරුණු කිහිපයක් හෙළි වේ.

01. හුදු වචනයන්ට ආවේණික වූ අර්ථ නොමැති බව.
02. වචනයක අර්ථය රඳා පවතින්නේ එම වචනය යෙදී ඇති පද සංසටනාව මත බව.
03. වචන එකට ගැළපීම අවස්ථාව හා පරිසරය අනුව විවධාකාර වන බව.
04. එහෙයින් වාක්‍යයක අර්ථය ඒ වාක්‍යය යෙදී ඇති පරිමිත භාෂාව හා පරිසරය මත රඳා පවතින බව. (ද සිල්වා, 1963: 50)

වාක්‍යයක අර්ථය එය යෙදෙන අවස්ථාව අනුවම තේරුම් ගත යුතු බව නූතන වාග්වේදීන් අතුරින් පළමුව පෙන්වා දෙන ලද්දේ ‘මහාවාර්ය බ්‍රොනිස්ලෝ මැලිනොවිස්කි’ විසිනි. (ද සිල්වා, 1963: 99)

එම මතය වඩාත් විද්‍යානුකූලව සකස් කරනු ලද්දේ ‘මහාචාර්ය ජෝන් රූපට් ෆර්න්’ විසිනි. ඔහුගේ න්‍යායට අනුව වාක්‍යය යෙදෙන අවස්ථාව (Situation) හා ඒ ඒ අවස්ථාවේදී වචන ගැටි පවත්නා පිළිවෙළ (Collocation) යන දෙක අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධතාවකින් යුක්තය. (ද සිල්වා, 1963: 99)

අර්ථ සංජානනය පිළිබඳව වාග්වේදීන් විසින් පළ කරන ලද අදහස් මෙබඳු වේ.

භාෂකයා, ශ්‍රාවකයා හා ප්‍රකරණය අනුව පදයක අර්ථය වෙනස් වන ආකාරය විවිධ අවස්ථාවන්හිදී විවිධ පුද්ගලයින් අතර සිදුවන කතා බහ තුළින් පැහැදිලි වේ.

සරසවි සිසුන් හා පොදුජනයා අතර භාවිත වන වදන් තුළින් පැන නගින අර්ථයන්හි විශාල වෙනසක් පවතී. මක් නිසාද යත් සරසවිය තුළ උපසංස්කෘතියක් පවතින හෙයිනි. සරසවි සිසුන් පවා සරසවියෙන් පිටතදී සරසවි උපසංස්කෘතියට අයත් වචන භාවිත කළ විට එහි ගැබ්ව පවතින්නේ සාමාන්‍ය අර්ථයයි. එපමණක් නොව සරසවි සිසුන් විශ්වවිද්‍යාල ආචාර්යවරුන් හා අනාධ්‍යයන සේවක මණ්ඩලය සමග කතා කිරීමේදී භාවිත කරන වදන් තුළ සරසවි උපසංස්කෘතියට අයත් විශේෂ අර්ථ ගැබ්ව නොපවතී. එහෙත් ඇතැම් විට සරසවි සිසුන් සරසවියෙන් පිටතදී පවා සිය සරසවි මිතුරු මිතුරියන් හා කතා කිරීමේදී භාවිත කරන වදන් තුළ ගැබ්ව ඇත්තේ සරසවි උපසංස්කෘතියට අයත් අර්ථයයි.

i. කඩු:

- “උගේ කඩු පොලිෂ්.”

සරසවි උපසංස්කෘතිය තුළ “කඩු” යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ ඉංග්‍රීසි භාෂාවයි.

- “නිමල්ගේ තාත්තා කඩු හදනවා.”

මෙහි “කඩු” යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ ආයුධ විශේෂයකි.

ii. මල් කඩනවා:

- “උඟ ඉවරයක් නැතුව මල් කඩනවා.”

සරසවි සිසුවකු තම සරසවි මිතුරකුට මෙසේ පවසන්නේ වෙනත් මිතුරකු බොහෝ වේලාවක් පෙම්වතිය සමග දුරකථනයෙන් කතා කරන විටය.

- “අම්මේ, නංගි මල් කඩනවා.”

වැඩිමහල් සහෝදරයකු හෝ සහෝදරියක හෝ සිය මවට මෙසේ පැවසූ විට එයින් අදහස් වන්නේ බාල සහෝදරිය මල් නෙළීමේ යෙදී සිටින බවය.

iii. කරත්තෙ දක්කනවා:

- “උඟ අන්න අහරෙ කරත්තෙ දක්කනවා.”

සරසවි සිසුවකු තවත් සරසවි සිසුවකුට මෙසේ පවසන්නේ තවත් සරසවි සිසුවකු පෙම්වතිය සමග ගමන් කරන විටය.” (ධර්මදාස, 1996: 32)

- “මාමා කරත්තෙ දක්කනවා.”

සරසවි සිසුවකු හෝ වෙනත් ළමයකු හෝ සිය ශ්‍යාතියකුට මෙසේ පවසන්නේ සිය මාමා ‘කරත්තය’ නම් වාහනය පදවන විටය.

iv. බයිසිකල් කඩේ:

- “උග බයිසිකල් කඩේට ගියා.”

සරසවි සිසුවකු තම සරසවි මිතුරකුට මෙසේ පැවසූ විට ඉන් අදහස් වන්නේ තවත් සරසවි සිසුවකු විද්‍යා පීඨයට ගිය බවකි.

(දිසානායක, 1995: 50)

- “අයියා බයිසිකල් කඩේට ගියා.”

නිවසේදී බාල සහෝදරයකු හෝ සහෝදරියක සිය මවට මෙසේ පවසන්නේ වැඩිමහල් සොහොයුරා බයිසිකල් වෙළඳ සලට ගිය විටය.

v. ඉබ්බා:

- “සුනිල් ඉතිං ඉබ්බනෙ. උගට බස් එකේ යන එක මහ වැඩක්යැ.”

සරසවි සිසුවකු තම මිතුරකුට මෙසේ පැවසූ විට ඉන් අදහස් වන්නේ සුනිල් කොන්දෙස්තරට හොරෙන් ප්‍රවේශ පත්‍ර නොගෙන බස් රථයේ ගමන් කරන්නකු බවය.

(දිසානායක, 1995: 91)

- “අම්මේ මේ බලන්ඩකො, මේ ඉබ්බගෙ ලොකු.”

කුඩා දරුවකු සිය මවට මෙසේ පවසන්නේ ලොකු ඉබ්බකු දුටු විටය. එනම් ඉන් හැඟවෙන්නේ ඉබ්බා නම් සත්ත්වයාය.

- “පුතේ, දොරේ ඉබ්බා දාලද බලන්ඩ ?”

මවක් පුතෙකුට මෙසේ පැවසූ විට මෙහි ‘ඉබ්බා’ යන්නෙන් අදහස් වන්නේ දොර යතුල්ලීමේදී භාවිත කරන කුඩා උපකරණයයි.

සරසවි උපසංස්කෘතියට අයත් නොවන වචනද සමාජයේ විවිධ අවස්ථාවන්හිදී විවිධ පුද්ගලයන් අතර භාවිත වන්නේ විවිධ අර්ථයන්ගෙනි.

vi. පැටියො:

- “පැටියො, මේ බත් ටික කන්ඩ.”

මවක් කුඩා දරුවකුට මෙසේ 'පැටියෝ' යැයි ඇමතිය හැකිය.

- "ඇයි පැටියෝ, අද ලේටි වුණේ ?"

පෙම්වතකු මෙහිදී "පැටියෝ" යැයි අමතන්නේ සිය පෙම්වතියටයි.

- "මොකද පැටියෝ, අද බත් කන්නෙ නැත්තෙ ? කරෝල නැති හින්දද ?"

කුඩා දරුවකු පුස් පැටියකුගෙන් මෙසේ ඇසිය හැකිය.

vii. අම්මා:

- "ඇයි මයෙ අම්මා අඩන්නෙ ?"

මවක් සිය දරුවාගෙන් මෙසේ ඇසිය හැකිය. එහෙත් වැඩිමල් සහෝදරයකු හෝ සහෝදරියක පහත ප්‍රශ්නයෙන් විමසන්නේ ඔවුන්ගේ මව පිළිබඳය.

- "මල්ලි, කෝ අම්මා ?"

viii. මහත්තයා:

- "මං ගියා සුමනදස මහත්තයා හබ්බ වෙන්ඩ."

මෙහිදී 'මහත්තයා' යැයි යෙදී ඇත්තේ සුමනදස නම් තැනැත්තා හැඳින්වීමටය.

- "අපේ මහත්තයා හිලි බත් කන්ඩ කැමති නෑ. ඒ හින්දා තුන්වේලටම උයන්ඩ ඕනෑ."

බිරිඳක් වෙනත් අයකු හා දෙඩමලු වීමේදී මෙසේ 'මහත්තයා' යැයි හඳුන්වන්නේ සිය සැමියාය.

- "අනේ ! මහත්තයෝ, කොහොමහරි මේ බත් කටත් කන්ඩ."

කුඩා දරුවකුට බත් කැවීමේදී මවක් කුඩා දරුවාට මෙසේ පැවසිය හැකිය.

ix. ගණං:

- "මල්ලි ගණං හදනවා."

- "එයා දැං හරි ගණං."

- "පෙටුල් ආයෙත් ගණං ගිහිල්ලා."

- "මං සුනිමලාව එව්වර ගණං ගන්නෙ නෑ."

මෙහි පළමු වැකියේදී 'ගණං' යන්නෙන් අදහස් වන්නේ ගණිත ගැටලුය. දෙවන වැකියේ 'ගණං' යන්න යෙදී ඇත්තේ උඩඟුව හැඟවීමටය. තෙවන වැකියේ 'ගණං'

යන්නෙන් ගම්‍ය වන්නේ මිල ඉහළ ගොස් ඇති බවයි. සිවුවන වැකියේ අරුත භාෂකයා සුනිමල්ව නොතකා හරින බවය.

x. යතුර:

- “ඔය යතුර මෙහාට ගෙනො.”

කමතේදී මෙම ප්‍රකාශය කළ විට ‘යතුර’ යන්නෙන් අදහස් වන්නේ කුල්ලයි. (ධර්මදාස, 1996: 92) ඉන් බාහිර සමාජයේදී ඉන් හැඟවෙනුයේ යතුල්ලීම සඳහා යොදාගන්නා උපකරණයයි.

xi. බල්ලො:

- “බල්ලො අහුවෙන්නෙ නෑ නෙයැ.”

බයිසිකලයක් තල්ලු කරගෙන යන කථකයකු මෙසේ ‘බල්ලො’ යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ බයිසිකලයේ කාර්මික අංගයකි.

- “ළමයා, ඔය බල්ලො දාපො.”

ඉදිරියෙන් කන්දක් දකින ගැල්කරුවා මෙසේ ‘බල්ලො’ යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ කරත්තයේ රෝද සඳහා ඵල්ලන අඩයකි. (ධර්මදාස, 1996: 95, 96)

- “ළමයො, ඔය බල්ලො බුරන්නෙ මොකද බලපො.”

මෙහි ‘බල්ලො’ යන්න යෙදී ඇත්තේ සත්ත්ව කොට්ඨාසයක් හැඳින්වීම සඳහාය.

- “උං මහ බල්ලො.”

මෙහි ‘බල්ලො’ යනුවෙන් හඳුන්වා ඇත්තේ නින්දිත මිනිසුන් පිරිසකි.

xii. ලියන්නෙ:

- “මොනවද ඔයා ලියන්නෙ ?”

මෙය පෑනකින් හෝ පැන්සලකින් යමක් ලියමින් සිටින පුද්ගලයකුගෙන් ඇසූ විට ‘ලියන්නෙ’ යන්නෙන් අදහස් වන්නේ ලේඛන කටයුත්තකි. කුස්සියේ ආහාර පිළියෙල කරමින් සිටින තැනැත්තියකුගෙන් ඇසූ විට ඉන් අදහස් කෙරෙන්නේ පිහියකින් කරන ලිපීමකි. ලූනු හා පළා වර්ග මෙසේ ලියන්නට පුළුවන. (දිසානායක, 2005: 270)

xiii. දෙහිවලට:

- “දෙහිවලට කියද ?”

බස් රථයක ගමන් ගන්නකු කොන්දොස්තර කෙනෙකුගෙන් මෙම පැනය ඇසූ විට 'දෙහිවලට' යන්නෙන් දෙහිවල නගරයද, දෙහි වෙළෙන්දකුගෙන් පාරිභෝගිකයකු මෙය ඇසූ විට ඉන් දෙහි ගෙඩිද අදහස් වේ. (දිසානායක, 2005: 269)

xiv. මී හරකෙක්:

- "සිරිපාලගෙ කොල්ලට මී හරකෙක් ඇතලා."
- "ඒක මහ මී හරකෙක්."

එක් ගැමියකු තවත් ගැමියකුට මෙසේ ප්‍රකාශ කළ විට පළමුවැන්නේ 'මී හරකෙක්' යන්නෙන් සත්ත්වයකුද, දෙවැන්නෙහි 'මී හරකෙක්' යන්නෙන් ඇඟොනවත්තයකුද අදහස් වේ.

xv. හොඳ පාඩමක් ඉගැන්නුවා:

- "අද මැඩම් හොඳ පාඩමක් ඉගැන්නුවා."
- "මං අද උඟට හොඳ පාඩමක් ඉගැන්නුවා."

එක් පාසල් සිසුවකු තවත් පාසල් සිසුවකුට පළමු ප්‍රකාශය කළ විට ඉන් අදහස් වන්නේ ගුරුතුමිය වැදගත් හෝ රසවත් හෝ පාඩම් ඒකකයක් ඉගැන්වූ බවය. දෙවැන්නෙන් අදහස් වන්නේ යමෙකුට දඬුවම් කළ බවය.

සිංහලයේ ප්‍රශ්නාර්ථ වාක්‍ය හා ප්‍රකාශන වාක්‍ය යනුවෙන් වාක්‍ය දෙවැදෑරුම් වේ. ප්‍රශ්නාර්ථ වාක්‍යයකින් යම්කිසි ප්‍රශ්නයක් නැගෙන අතර ප්‍රකාශන වාක්‍යයකින් කෙරෙන්නේ ප්‍රශ්නයකට පිළිතුරු වශයෙන් යම් ප්‍රකාශයක් කිරීමයි. එකම පදය ප්‍රශ්නාර්ථ වාක්‍යයකදී එක් අර්ථයක්ද, ප්‍රකාශන වාක්‍යයකදී වෙනත් අර්ථයක්ද දැනවන බව පෙනේ. (දිසානායක, 2005: 271)

xvi. කවුද, කාටද:

'කවුද', 'කාටද' යන පද ප්‍රශ්නාර්ථ වාක්‍යයක යෙදෙන්නේ 'කවරෙක්ද ?' යන අර්ථයෙනි. එහෙත් එය ප්‍රකාශන වාක්‍යයක යෙදෙන්නේ 'තමා නොදන්නා කිසිවෙක්' යන අර්ථයෙනි.

- "සල්ලි දෙන්නෙ කවුද?" (ප්‍රශ්නාර්ථ වාක්‍යය)
- "අන්න කවුද එනවා." (ප්‍රකාශන වාක්‍යය)
- "ඔයා බැන්නෙ කාටද?" (ප්‍රශ්නාර්ථ වාක්‍යය)
- "තාත්තා කාටද බනිනවා." (ප්‍රකාශන වාක්‍යය) (දිසානායක, 2005: 272)

xvii. මොනවද:

‘මොනවද’ යන පදය ‘කුමක්ද?’ යන අරුතින් ප්‍රශ්නාර්ථ වාක්‍යයක යෙදෙන නමුත් එය ප්‍රකාශන වාක්‍යයක යෙදෙන්නේ ‘තමා නොදන්නා කිසිවක්’ යන අරුතිනි.

- “තාත්තා උදේට කෑවෙ මොනවද?” (ප්‍රශ්නාර්ථ වාක්‍යය)
- “තාත්තා උදේට මොනවද කෑවා.” (ප්‍රකාශන වාක්‍යය)

(දීසානායක, 2005: 272, 273)

xviii. කොහෙද:

‘කොහෙද’ යන්න ප්‍රශ්නාර්ථ වාක්‍යයක යෙදෙන්නේ ‘කවර ස්ථානයකද?’ යන අර්ථයෙනි. එහෙත් එය ප්‍රකාශන වාක්‍යයක යෙදෙන්නේ ‘තමා නොදන්නා කිසියම් ස්ථානයක්’ යන අර්ථයෙනි.

- “තාත්තා උදෙමම ගියෙ කොහෙද?” (ප්‍රශ්නාර්ථ වාක්‍යය)
- “තාත්තා උදෙමම කොහෙද ගියා.” (ප්‍රකාශන වාක්‍යය)

‘කොහෙද’ යන පදයේ අර්ථය වෙනස් වන්නේ මෙලෙස පමණක් නොවේ. වෙනත් වෙනත් වාක්‍ය පරිසරවල එය පහත සඳහන් පරිදි විවිධ අර්ථයන්ගෙන් යෙදේ.

- “ඕක ගෙනාවෙ තාත්තාද කොහෙද.”
- “උපන් දිනේ ඊයෙද කොහෙද.”
- “එයා ඉන්නෙ ගාල්ලෙද කොහෙද.”
- “කොහෙද ඉතිං අපි කියන එකක් අහනවයැ !” (දීසානායක, 2005: 273)

මෙසේ භාෂාවේ යම් පදයකට අර්ථයක් ලැබෙන්නේ ඒ පදයට අදාළ වාක් පරිසරය හා සමාජ පරිසරය තුළිනි. ‘වාක් පරිසරය’ යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ කිසියම් පදයක් සමග යෙදෙන වෙනත් පද හා වාක්‍යයෙහි ස්වරූපය පමණක් නොවේ. වාක්‍යයක් ඇතුළත එම පදයෙන් සිදුවන කාර්යභාරයද මෙහිදී වැදගත් වෙයි. මක් නිසාද යත් ඇතැම් ක්‍රියා පදවලින් විවිධ අර්ථ නැඟෙන්නේ එම පදවලින් ඉටුවන කාර්යභාරය අනුව බැවිනි. (දීසානායක, 2005: 274)

xix. තියෙනවා:

‘තියෙනවා’ යන පදය වාක්‍යයක අවසාන ක්‍රියාව වශයෙන් යෙදෙන විට ඉන් හැඟවෙන්නේ ‘යමක් ඇති බව’යි.

- “කළ ගෙඩියෙ වතුර තියෙනවා.”

- “ඇසළ ගහේ මල් තියෙනවා.”

මෙබඳු වාක්‍යයකට ‘ට’ විභක්ති ප්‍රත්‍යය සහිත නාම පදයක් එක් කළ විට එය ඇත්තේ කාටදැයි කියවේ.

- “මුදලාලිට සල්ලි තියෙනවා.”

- “ගැනිට මොළේ තියෙනවා.”

‘තියෙනවා’ යන ක්‍රියා පදය සමඟ ‘න්ට’ යන්නෙන් අවසන් වන ක්‍රියා පදයක් යෙදෙන විට එයින් හැඟවෙන්නේ ‘යමක් කිරීමට ඇති බව’යි.

- “මුදලාලිට ගාලු යන්ට තියෙනවා.”

- “අම්මට දානෙ උයන්ට තියෙනවා.”

‘තියෙනවා’ යන පදයට පෙර පූර්ව ක්‍රියා පදයක් යෙදෙන විට එයින් හැඟවෙන්නේ ‘කිසියම් අත්දැකීමක් ලබා ඇති බව’යි.

- “ආච්චි දඹදිව ගිහිල්ලා තියෙනවා.”

- “මං වණ්ඩු ආප්ප කාලා තියෙනවා.”

ඇතැම් විට එකම වාක්‍යයක ‘තියෙනවා’ යන ක්‍රියා පදය දෙවරක් යෙදේ. එවිට එය එක් අන්තර් වාක්‍යයක් සහිත වැකියක් වේ.

- “මගේ අතේ සල්ලි තියෙනවා පුතා දැකලා තියෙනවා.”

- “කඩේ ගංජා තියෙනවා පොලිසිය දැකලා තියෙනවා.”

භාෂාවෙහි එන ඇතැම් පද හැඩ රුවින් එක හා සමාන වුවද අර්ථයෙන් වෙනස් වේ. එසේ වන්නේ ඒවායේ කාර්යභාරය වෙනස් වන බැවිනි. බසක අසිරිය ඉස්මතු වන්නේද මෙසේ එකම හැඩ රුව ඇති වදන් තුළින් විවිධ අර්ථ ජනනය වන විටය. (දිසානායක, 2005: 274-277)

xx. කියලා:

ඇතැම් විට මෙය යෙදෙන්නේ ‘කියා අවසන්’ යන අර්ථය දීම සඳහාය.

- “නංගි කවියක් කියලා වාඩි වුණා.”
- “උපාසකම්මා ගාථා කියලා වන්දනා කළා.”

'කියලා' යන පදයට පරව 'දෙනවා', 'දානවා', 'තියෙනවා' හා 'අරිනවා' වැනි ක්‍රියා පදයක් යෙදෙන විට එයින් නැගෙන්නේ වෙනත් අරුත්ය.

- "සීයා අපට කතන්දර කියලා දෙනවා."
- "ඔයාට මේක කියලා දුන්නෙ කවුද ?"
- "ඕනෑ එකක් උණාවෙ කියලා මාත් කාරණේ කියලා දැම්මා."
- "සමහරු කටට එන දේ කියලා අරිනවා."

'කියලා' යන පදය බොහෝවිට 'අවසාන ක්‍රියා පදයක්' කාර්යයද ඉටු කරයි.

- "කවුදෝ අම්මට ගතුවක් කියලා."
- "මල්ලි අද හිටිවන කවියක් කියලා."

'කියලා' යන පදය නිපාත පදයක් කාර්ය ඉටු කරන අවස්ථාද ඇත.

- "අමාවතර කියලා පොතක් තියෙනවා."
- "විද්‍යාවක්‍රවර්ති කියලා පඬිවරයෙක් ඉඳල තියෙනවා."

එක් වැකියක් තවත් වැකියකට ඇදුන විටද 'කියලා' යන පදය නිපාතයක කාර්ය ඉටු කරයි.

- "'ලංකාව ධර්මදේවිපයක්' කියලා බෞද්ධයෝ කියනවා."
- "'ආය මේ පැත්ත පළාතෙ එන්ඩි එපා' කියලා සිරිතුංග ජනදාසට කිව්වා."

පහත සඳහන් කියමන්වල 'කියලා' යන පදය යෙදී ඇත්තේ වෙනත් අරුතක් දීම සඳහාය.

- "මාත් සල්ලි සල්ලි කියලා බැලුවෙ නෑ ගත්තා අලුත් කාර් එකක්."
- "මුහුද ගොඩ ගලයි කියලා කවිද හිතුවෙ ?"

'කියලා' යන පදය මුල් කොට ගෙන 'කියලා වැඩක් නෑ' යනුවෙන් නව වචනක්ද බිහිවී ඇත. එයින් අදහස් වන්නේ ඒ ගැන කතා නොකර සිටීම වඩා හොඳ බවය.

- "කොහොමද උඹේ පඩිය ?"

"කියලා වැඩක් නෑ !" (දිසානායක, 2005: 277-279)

xxi. ඇවිල්ලා:

සිංහල කථා ව්‍යවහාරයේ යෙදෙන 'ඇවිල්ලා' යන පදය බැලූ බැල්මට එකම පදයකැයි සිතුවනු ලබන එහි ප්‍රභේද තුනක් පවතී. ඉන් එකක් 'පූර්ව ක්‍රියා පදයක්' කාර්යය ඉටු කරයි.

- "මං ගෙදර ඇවිල්ලා නිදාගත්තා."
- "අක්කා නිවාඩුවට ගමට ඇවිල්ලා මැහුම් ගෙකුම් ඉගෙන ගන්නවා."

'ඇවිල්ලා' යන පදය වාක්‍යයක 'අවසාන ක්‍රියා පදයක්' කාර්යභාරය ඉටු කරන අවස්ථාද තිබේ.

- "තාත්තා අද කලින් ගෙදර ඇවිල්ලා."
- "අක්කා අවුරුද්දට ගමේ ඇවිල්ලා."

ඇතැම් විට 'ඇවිල්ලා' යන පදයෙන් ඉටු වන්නේ නිපාත පදයක් කාර්යභාරයයි. එහෙත් 'ඇවිල්ලා' යන පදය මෙසේ යෙදෙන්නේ නගරබදවත්, ඇතැම් පළාත්වලත් පමණි. නිපාත පදයක් වශයෙන් යෙදෙන 'ඇවිල්ලා' යන පදය ලේඛන ව්‍යවහාරයේ එන 'වනාහි', 'වූකලී' යන පදවලට සමාන වේ.

- "ලංකාව ඇවිල්ලා පොඩි රටක්."
- "අපි ඇවිල්ලා දුප්පත් මිනිස්සු." (දිසානායක, 2005: 286, 287)

xxii. හිටං:

සිංහල කථා ව්‍යවහාරයේ යෙදෙන 'හිටං' යන පදයද කාර්යභාර කිහිපයක් ඉටු කරයි. ඉන් එක් කාර්යයක් වන්නේ 'පූර්ව ක්‍රියා පදයක්' කාර්යයයි. එහි අර්ථය 'සිටගෙන' යන්නයි.

- "ගාල්ලෙ ඉඳලම හිටං ආවෙ !"
- "හිටං ඉඳල කකුල් රිදෙනවා."

'හිටං' යන පදය නිපාත පද දෙකක කාර්යයන්ද ඉටු කරයි. ඉන් එක් නිපාත පදයක් කාල හෝ අවකාශ හෝ වශයෙන් ආරම්භක සීමාව දක්වයි. එහි අර්ථය 'සිට' යන නිපාත පදයේ අර්ථයට සමානය.

- "මං හිටගෙනමයි හිටියෙ උදේ හිටං."
- "මං අද හිටං සිගරට් බොන එක නවත්තනවා."

අනික් නිපාත පදයෙන් ඉටු වන්නේ ‘පවා’ යන නිපාත පදයේ කාර්යභාරයයි. පහත දැක්වෙන්නේ ඒ පිළිබඳ නිදසුන් කිහිපයකි.

- “ලේ ගැවිලා සරමෙ හිටං.”
- “තීන්ත පැල්ලං ඇඳුම්වල හිටං.” (දිසානායක, 2005: 287, 288)

යථෝක්ත කරුණු තුළින් අනාවරණය වන්නේ භාෂකයා, ශ්‍රාවකයා හා ප්‍රකරණය මත පදනම්ව අර්ථ සංජානනය සිදුවන බවයි.

ප්‍රතිඵල හා සාකච්ඡාව:

පදයක ගැබ්ව පවතින තේරුම ‘අර්ථය’ යනුවෙන් හැඳින්වේ. ‘ආර්දිනන්ද් දො සොසුය්යෝ’, ‘ලෙනාච්චි බ්ලුම්භිල්චි’ ආදී වාග්වේදීන්ද අර්ථ සංජානනය පිළිබඳව විවිධ වකවානුවලදී විවිධ අදහස් ප්‍රකාශ කර ඇතත් ඒ සම්බන්ධයෙන් වැදගත් අදහසක් පළමු වරට හමුවන්නේ ‘හර්තෘහරිගේ’ වාක්‍යපදීයේය. වාක්‍යයෙන් තොරව වචනයන්ගේ වෙන් වෙන් පැවැත්මක් නොමැති බව එහි සඳහන් වේ. අර්ථ සංජානනය පිළිබඳව නූතන වාග්වේදීන් පළ කර ඇති මතයන්ට අවශ්‍ය මූලික පදනම එමගින් සැකසී ඇත.

මීට අමතරව ලසුමඤ්ජුෂාකාර ‘නාගෙශයන්’ අකුරු, ධාතු, ප්‍රත්‍ය හා වචන ආදී උපාංගවල මූලිකාර්ථ නොමැති බව සඳහන් කර තිබේ.

වාක්‍යයක අර්ථය එය යෙදෙන අවස්ථාව අනුවම තේරුම් ගත යුතු බව නූතන වාග්වේදීන් අතුරින් පළමුව පෙන්වා දෙන ලද්දේ ‘මහාවාර්ය බ්‍රොනිස්ලෝ මැලිනොවිස්කි’ විසිනි. එම මතය වඩාත් විද්‍යානුකූලව සකස් කරනු ලද්දේ ‘මහාවාර්ය ජෝන් රූපට් ආර්ත්’ විසිනි.

අර්ථ සංජානනයේ ස්වභාවය පිළිබඳව සිදු කරන ලද යථෝක්ත පර්යේෂණයෙන් අනාවරණය වූයේ පදවල නිශ්චිත අර්ථයක් ගැබ් වී නොමැති අතර භාෂකයා, ශ්‍රාවකයා හා ප්‍රකරණය මත පදනම්ව අර්ථ සංජානනය සිදුවන බවයි.

නිගමනය:

අර්ථය සැම විටම නිශ්චිත නොවන අතර එය භාෂකයා, ශ්‍රාවකයා හා ප්‍රකරණය මත රඳා පවතී.

ප්‍රණාමය:

වාග්විද්‍යාව පිළිබඳව බුද්ධියේ නිම් වළලු පුළුල් කළ ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ‘මහාවාර්ය පියසීලි විජේමාන්න මහත්මියට’ මාගේ කෘතඥතාව පළ කර සිටිමි.

ආන්තික සටහන්

දිසානායක, ජේ. බී. (2005). මානව භාෂා ප්‍රවේශය. කළුබෝවිල: සුමිත ප්‍රකාශකයෝ.

ද සිල්වා, සුගතපාල. (1963). භාෂා විමර්ශනය. මහරගම: සී/ස සමන් ප්‍රකාශකයෝ.

ද සිල්වා, සුගතපාල. (1963). විග්‍රහාත්මක වාග්විද්‍යාව. කොළඹ: රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුව.

ධර්මදාස, කේ. එන්. ඕ. (1996). භාෂාව හා සමාජය. කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

දිසානායක, වසන්ත කේ. (1995) විශ්වවිද්‍යාලීය භාෂා ව්‍යවහාරය. ගෙලිඔය: ප්‍රසන්න මුද්‍රණාලය.